

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Є24 **Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень** : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Грушевська Юлія Андріївна	
Лексичні новоутворення у сучасній вітчизняній рекламній комунікації	705
Menshykova Zhanna, Menshykova Anastasiia	
Marketing communications: trends and prospects	708
Чубук Олег Леонтійович	
Особливості застосування стандарту повноти подачі інформації в умовах дії Закону України «Про правовий режим воєнного стану»	710
Drobchak Alla, Popov Serhii	
A key place of journalism and military correspondents in nowadays society	714
Літвінчук Ірина Сергіївна	
Вплив фейкових новин на громадську думку	716
Лепетуха Марія Володимирівна	
Висвітлення проблем булінгу в ЗМІ	718
Ісаєнко Євгеній Геннадійович	
Регулювання діяльності онлайн-медіа	721
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	725

5. Прокопенко М. Фейк як інструмент війни [Електронний ресурс] / Марія Прокопенко. День. Режим доступу: <http://m.day.kiev.ua/uk/article/media/feyk-yakinstrument-viyni>

Ключові слова: дезінформація, фейкові новини, громадська думка, соціальні мережі.

Key words: disinformation, fake news, public opinion, social measures.

ЛЕПЕТУХА МАРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри журналістики*

ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ БУЛІНГУ В ЗМІ

У ЗМІ постійно зустрічаються клікабельні заголовки з аудіо та відео матеріалами, новини про новий напад на дитину однолітками. Ці питання обговорюються у студіях ток-шок, до яких долучаються експерти. В масовій аудиторії формується уявлення, що існує велика кількість підлітків, які зіштовхуються з фізичним і психологічним насиллям. Це підтверджують статистичні дані, згідно з якими кількість дітей, які постраждали від булінгу у школах, збільшується з геометричною прогресією кожен день. Весь жах відбувається, насамперед, через причину – необізнаності. Постраждалі не знають всієї інформації та глибини проблеми. А з іншого боку, засновники конфлікту не усвідомлюють кримінальної та адміністративної відповідальності за свої діяння.

Фахівці надають поради як захистити себе від фізичного та психологічного насилля, але однією з найголовніших проблем залишається необізнаність, інформаційних вакуум стосовно чинників поширення та засобів протидії булінгу. В сучасному світі інтернет-ресурси виконують інформаційну функцію, дозволяють користувачам інтерактивно знаходити корисну інформацію, консультації фахівців та обговорювати власні історії на форумах та акаунтах.

Булінг – це проблема, яка не може пройти безслідно. І в залежності від виду та масштабу булінгу, будуть відрізнятися наслідки. Спочатку розглянемо наслідки психологічного булінгу. Жертви від психологічного знущання переживають дуже великі емоції, які потім можуть залишити слід на все життя, і саме цей «шрам» може бути не виправлений на духовному стані дитини. Вони відчувають: приниження, сором, інколи алергію, розгубленість, розпач, злість, тощо [6].

Жертви булінгу зазнають чимало психологічних страждань від агресорів, з-за цієї причини можуть розвинути розлади психіки. Причиною може стати навіть один випадок прояву булінгу, наприклад: масово осоромити перед всім класом, і як наслідок – дитині знадобиться професійна допомога психолога, або навіть психотерапевта. У жертви, може погіршитися самооцінка, вона буде неадекватно

себе сприймати, в неї з'явиться комплекс неповності та прив'ється відчуття незахищеності [1]. Це стан, який важко пережити для жертви і через це будуть проблеми в майбутньому житті. Тобто, знуцання у школі можуть стати причиною довготривалих хвороб. Больовий синдром проходить тільки після роботи психолога. Далі жертва може мати девіантну поведінку – схильність до правопорушень, суїцидальні наміри, формування алкогольної, тютюнової чи наркотичної залежності. Тобто, кожний випадок знуцання над людиною формує ком з наслідків, який швидко заплутується, але потім дуже важко його розплутати. Також, у жертви будуть наслідки ще й у взаєминах з однолітками. Це можуть бути такі складнощі, як відсторонення від спілкування, самотність, часті прогули занять, уникання небезпечних місць (сходи, їдальня, подвір'я, вхід до школи, коридори, санвузли), відмова від участі в додаткових гуртках, секціях тощо.

Наступним пунктом, розглянемо наслідки психологічного булінгу для агресора. Так, вони теж можуть постраждати самі від своєї ж агресивної поведінки, яка спровокувала булінг до однолітка – жертви. По-перше, інколи, після того як булер пригнічує жертву, його можуть, навпаки, перестати «поважати» у класі. Тобто, він може лишитися свого місця – лідера класу, з-за того, що діти стануть на бік жертви. Це буває рідко, але все одно в нього будуть деякі проблеми з оточуючими. Його почнуть сприймати, як конфліктну людину, а який статус, може пронестися через роки, тому в майбутньому агресор може працювати на низькокваліфікаційній та низькооплачуваній роботі. А в гіршому випадку, агресія буде переходити на наступні рівні і колись булер буде мати можливість потрапити до в'язниці. Також в них можуть бути проблеми в майбутньому, такі як терор в сім'ї. Навіть якщо вже в дорослому житті такі особи успішні, але оточуючим з ним незатишно, розважатися чужими нещастями – їх хобі на все життя. Вони не вміють вибудовувати теплі відносини з дітьми, з коханими, часто просто копіюють поведінку своїх батьків. Досвід насильства руйнує механізми формування близькості з іншим людьми, і вони ніколи не зможуть створити довірчих теплих відносин з партнерами, навіть з власними дітьми завжди будуть на відстані.

Після того, як ми переглянули психологічні наслідки, перейдемо до вивчення наслідків від фізичного булінгу. Даний вид знуцання набагато гірший від духовного. Тому що, тут вже йде про кримінальне провадження в життя людини і зазіхання на її здоров'я. По-перше, всі наслідки від психологічного булінгу плюуються до наслідків фізичного, тобто в даному випадку відбувається симбіоз. Тому що, під час нападу на жертву, вона отримує одразу два види булінгу, і психологічний, і фізичний.

Взагалі, застосування фізичного насильства на дітьми є кримінальним злочином, так саме як і подібні дії щодо дорослих. Синці та побої можна зафіксувати в лікарні, де їх походження записуються зі слів дитини. Лікарня зобов'язана передавати інформацію в поліцію, а поліція – відреагувати. На бесіду викликають батьків булера, а школі доведеться пояснити, як вони допустили цю ситуацію.

Але, навіть, якщо з дитиною кожен день відбувається фізичний булінг легкої степені, такий як поштовхування, ляпаси, підніжки і т.д., у симбіозі з психологічним, наслідки можуть бути дуже лячні. Це може призвести до «буліциду». Буліцид – поняття, яке означає здійснення самогубства жертвами знущань у школі з метою припинення страждань [2]. Дослідження показують, що не тільки жертви знущань вдаються до самогубства, але часто і кривдники, при чому вже у дорослому віці. На початку 80-х років у Норвегії сталося кілька випадків самогубства хлопчиків, які були жертвами жорстоких знущань. Ці трагічні події мобілізували країну на започаткування загальнонаціональної програми боротьби з булінгом [5].

Найголовніше, зрозуміти для всіх сторін конфлікту, що фізичний булінг – це кримінальна справа! Деякі жертви від бійок отримують дуже страшні хвороби та навіть розриви органів.

Верховна рада прийняла закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу» [3]. «Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнено статтею 173-4, яка передбачає, що булінг, тобто дії учасників освітнього процесу, які полягають в психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що здійснюються стосовно малолітньої або неповнолітньої особи або такою особою щодо учасників освітнього процесу, в результаті чого могла бути чи була завдана шкода психологічному або фізичному здоров'ю потерпілого, тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 850 або 1700 грн) або громадські роботи строк від 20 до 40 годин. А якщо цькування здійснено групою осіб або повторилося протягом року після накладання адміністративного стягнення, то штраф становитиме від 100 до 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 1700 або 3400 грн) та громадські роботи на строк від 40 до 60 годин» [4].

Та ще окремо передбачена відповідальність за приховування фактів булінгу. Якщо керівник закладу освіти не повідомить органи Національної поліції України про відомі йому випадки цькування серед учнів, до нього буде застосоване покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн або виправних робіт строком до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку.

Отже, наслідки булінгу можуть мати великий вплив на здоров'я та життя людини. Агресор повинен знати всі можливі наслідки перед тим, як починати цькування над іншими, тому що деякі «ігри-знуцання» можуть нести навіть смертельний характер для жертви, так як ніколи не можливо дізнатися, який удар кулаком може стати останнім в житті людини. Та окрім короткострокового впливу, мають також серйозну довгострокову дію, що може проявлятися як у жертв, так і в кривдників протягом, навіть, дорослого життя. Негативного впливу зазнають і спостерігачі, а також загалом навчальна атмосфера в класі та школі. Невід'ємним наслідком поширення булінгу серед дитячого середовища є перехід до агресивних дій, які носять злочинний характер, що викликає небажані негативні тенденції у функціонуванні молодіжного

середовища та суспільства загалом. Булінг – це не вихід із ситуації конфлікту, а тільки страшні наслідки.

Список використаних джерел:

1. Визначення психологічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини. Критерії здоров'я ВОЗ [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_241410_viznachennya-psihichnogo-zdorovya-ta-rivniv-psihologichnoi-adaptatsii-lyudini-kriterii-zdorovya-vooz.html (дата звернення: 15.11.2021).
2. Кулик К., Дейкун І. Проблеми та наслідки поширення кібербулінгу в суспільстві [Електронний ресурс]. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 58. Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15878/1/kulyk_deikun_63-68.pdf (дата звернення: 15.11.2021).
3. Про внесення змін до законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) [Електронний ресурс]. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
4. Соколова О. Булінг: ознаки, види, відповідальність – консультує міністр юстиції [Електронний ресурс]. Христинівська районна державна адміністрація. Режим доступу: <http://www.shpolarada.gov.ua/1314-2019-06-19-13-50-54.html> (дата звернення: 15.11.2021).
5. Стоп шкільний терор. Особливості цькування у дитячому віці. Профілактика та протидія булінгу [Електронний ресурс]. 2017. 84 с. Режим доступу: http://dzvin.dp.ua/bully/stop_shkilniy_teror.pdf (дата звернення: 15.11.2021).
6. The Stages of Bullying [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://learn.truesport.org/stages-of-bullying/> (дата звернення: 15.11.2021).

Ключові слова: булінг, насилля, жертви булінгу, протидія булінгу.

Key words: bullying, violence, victims of bullying, anti-bullying.

ІСАЄНКО ЄВГЕНІЙ ГЕННАДІЙОВИЧ

*Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
аспірант*

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОНЛАЙН-МЕДІА

Із року в рік спостерігається неминуче змінення світу, що залишає певний слід у житті окремої людини та груп людей, діяльності підприємств, країн та їх об'єднань. Однією з рушійних сил таких змін традиційно виступають технології, без використання яких жодна сфера суспільних відносин не обходиться у сучасному світі.

Особливу роль технології займають у пошуку, передачі та одержанні інформації, що є складовими права людини на свободу слова. Зазначене право декларується у Конституції України як право кожного